

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii Plenului Consiliului Concurenței cu privire la aprobarea Regulamentului privind ajutoarele de stat în favoarea entităților din sectorul financiar

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Autoritatea publică responsabilă de elaborarea și promovarea proiectului hotărârii Plenului Consiliului Concurenței cu privire la aprobarea Regulamentului privind ajutoarele de stat în favoarea entităților din sectorul financiar este Consiliul Concurenței.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ.

Conform art. 341 alin. (1) din Acordul de Asociere, părțile adoptă sau mențin, după caz, legislația privind controlul ajutoarelor de stat. În contextul procesului de deschidere a negocierilor de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Moldova și în vederea realizării angajamentelor Republicii Moldova asumate în baza Acordului de Asociere, și anume în partea ce ține de armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene în domeniul ajutorului de stat este necesară elaborarea cadrului normativ secundar național în domeniu.

Potrivit art. 340 alin. (1) al Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte (în continuare – Acordul de Asociere), ratificat prin Legea nr. 112/2014, ajutoarele de stat se evaluează pe baza criteriilor care decurg din aplicarea normelor în materie de concurență aplicabile în UE, în

special a articolului 107 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și a instrumentelor de interpretare adoptate de instituțiile UE, inclusiv jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene.

În contextul obținerii de către Republica Moldova a statutului de țară candidat pentru aderare la Uniunea Europeană și Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la UE 2025-2029, în vederea realizării angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova, și anume, de a menține și armoniza cadrul normativ secundar național, a fost inițiat procesul de transpunere la nivel de cadru normativ național a cadrului UE relevant în domeniul ajutorului de stat în favoarea entităților din sectorul financiar.

Astfel, elaborarea noului Regulament este determinată de necesitatea transpunerii Comunicării Comisiei privind restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat (2009/C 195/04) (CELEX: 52009XC0819(03)), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 195 din 19.08.2009, Comunicării Comisiei — Recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței (CELEX: 52009XC0115(01)), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 10, din 15.01.2009, Comunicării Comisiei privind tratarea activelor depreciate în sectorul bancar comunitar (CELEX: 52009XC0326(01)), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 72 din 26.03.2009, Comunicării Comisiei privind aplicarea, după 1 ianuarie 2011, a normelor privind ajutoarele de stat pentru sprijinirea măsurilor în favoarea băncilor în contextul crizei financiare (CELEX: 52010XC1207(04)), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 329 din 7.12.2010, Comunicării Comisiei privind aplicarea, de la 1 august 2013, a normelor privind ajutoarele de stat pentru măsurile de sprijin în favoarea băncilor în contextul crizei financiare (CELEX: 52013XC0730(01)), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 216 din 30.07.2013, pentru realizarea acțiunilor prevăzute la nr.91-95 din Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029,

aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.306/2025.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative.

Urmare a unei analize a cadrului normativ în vigoare s-a constatat că ajutorul de stat destinat să remedieze o perturbare gravă a economiei, conține contexte normative care fac referință la cadru juridic european abrogat, precum Comunicarea Comisiei – Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare în contextul actualei crize financiare mondiale (2008/C 270/02).

De asemenea, s-a constatat că redacția actuală a regulamentului, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.12/2013 privind ajutorul de stat destinat să remedieze o perturbare gravă a economiei, stabilește acordarea ajutoarelor destinate să remedieze o perturbare gravă a economiei doar după ce sunt declarate de Parlament, Președinte, Guvernul Republicii Moldova sau Comitetul Național pentru Stabilitate Financiară, fapt ce contravine principiului de control ex ante a măsurilor de sprijin consacrat de Uniunea Europeană și asumat de Republica Moldova în baza Acordului de Asociere. În contextul celor expuse, divergențele normative constatate impun revizuirea, prin prisma aspectelor invocate, a cadrului normativ secundar, dar care la nivel național vizează ajutorul de stat acordat entităților din sectorul financiar, inclusiv pentru remedierea situațiilor de criză financiară.

Noul Regulament va asigura armonizarea cadrului normativ național secundar cu cel a Uniunii Europene în vederea realizării angajamentelor internaționale asumate de către Republica Moldova.

Ajutorul de stat este un instrument important al politicii de stat ce determină semnificativ comportamentul agenților economici, contribuind la crearea premiselor unui echilibru între respectarea regulilor de concurență și exercitarea de către stat a funcțiilor sale. În aceeași ordine de idei, intervențiile statului trebuie să completeze forțele pieței și să direcționeze sprijinul către eșecurile bine definite ale pieței pentru a le remedia, limitându-se totodată denaturarea concurenței între actorii din

sectorul dat.

Sprijinul în favoarea entităților din sectorul financiar se numără printre tipurile de ajutoare de stat care denaturează cel mai mult concurența. Aceasta se datorează faptului că, spre deosebire de alte forme de ajutor de stat, în cazul ajutoarelor pentru entităților din sectorul financiar în circumstanțe imprevizibile sau excepționale statul își asumă anumite riscuri și implică adesea o asistență mai îndelungată. Astfel, este important să se asigure faptul că ajutoarele sunt autorizate numai în condiții care să atenueze efectele dăunătoare potențiale ale acestora asupra concurenței și să promoveze eficacitatea cheltuielilor publice, asigurând stabilitatea financiară.

Totodată, trebuie de remarcat faptul că ajutorul de stat se acordă în detrimentul banilor contribuabililor. Prin urmare, este important să se concentreze ajutoarele de stat pe tipurile de sprijin care sunt esențiale pentru creșterea economică a țării și să se limiteze intervențiile guvernului pentru a sprijini companiile din sectorul financiar ineficiente (companii în dificultate) pentru a le menține pe piață, de exemplu, fără un plan de restructurare adecvat. De asemenea, în cazul în care ajutorul de stat nu are efect stimulator, adică atunci când ajutorul de stat este plătit pentru activități pe care întreprinderile din sectorul financiar le-ar întreprinde oricum, acordarea de ajutoare de stat este considerată o risipă de resurse publice.

Respectiv, prin elaborarea proiectului noului Regulament se realizează scopul armonizării cadrului normativ național cu cadrul juridic UE, care la rândul său va încuraja furnizorii ajutoarelor de stat să acorde „ajutoare bune” care să stimuleze creșterea economică, crearea de locuri de muncă și obiective de interes comun cât și asigurarea stabilității financiare, în special în ceea ce privește furnizarea corespunzătoare de credite pentru economia reală.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi.

Proiectul Regulamentului stabilește domeniul de aplicare a ajutorului de stat în favoarea entităților din sectorul financiar, inclusiv în contextul unei eventuale crize financiare, oferind o procedură clară și cuprinzătoare privind etapele, condițiile și obligațiile implicate atât pentru furnizorul de ajutor, cât și pentru beneficiari. Acest proces este menit să asigure transparență în conformitate cu legislația națională și europeană, precum și eficiență în utilizarea resurselor publice pentru întreprinderile din sectorul dat.

În aceeași ordine de idei, proiectul Regulamentului prevede condițiile în care o întreprindere din sectorul financiar poate fi eligibilă pentru ajutor de stat cât și condiționalitatea privind necesitatea elaborării unui plan de restructurare, conform modelului prezentat în anexa proiectului Regulamentului.

În proiectul Regulamentului sunt stabilite condițiile care trebuie îndeplinite pentru a se asigura compatibilitatea principalelor tipuri de măsuri de sprijin oferite de furnizorii ajutorului de stat, și anume, garanții și sprijin sub formă de lichidități, recapitalizări și măsuri de salvare a activelor bancare depreciate, ajutor pentru lichidare, precum și principalele cerințe de conținut ale planului de restructurare (sau de viabilitate) în contextul specific al ajutorului de stat oferit în condițiile unei eventuale crize economice.

Principalele prevederi ale proiectului stabilesc:

- procedura de notificare prealabilă, procedura de notificare, evaluarea măsurilor de sprijin, raportarea și monitorizarea ajutoarelor de stat;
- procedura de evaluare a măsurilor de recapitalizare, stabilește distincția între băncile în esență solidă și alte bănci;
- orientări specifice privind aplicarea normelor în materie de ajutoare de stat salvării activelor, repartizarea sarcinilor între inițiatorul/furnizorul ajutorului de stat, acționari și creditori, alinierea stimulentei pentru beneficiari la obiectivele de politică publică, principiile care stau la baza elaborării măsurilor de salvare a activelor în ceea ce privește eligibilitatea, evaluarea și gestionarea activelor depreciate și relația dintre salvarea

- activelor, alte măsuri de sprijin guvernamental și restructurarea băncilor;
- condiții specifice și criterii privind ajutoarele de salvare și restructurare;
 - modul de acordare a ajutoarelor de stat sub formă de lichidități și garanțiile pentru pasive, criteriile pentru acordarea schemele de garanții și de sprijin sub formă de lichidități;
 - conține condițiile pentru sprijinul acordat individual unei instituții de credit sub forma asistenței de urgență privind lichiditatea de către Banca Națională a Moldovei;
 - condițiile pentru autorizarea ajutorului pentru lichidare, procedura de vânzarea unei instituții de credit în cursul procedurii de lichidare ordonară, condițiile pentru autorizarea schemelor de lichidare ordinară și procedura de monitorizare.

Totodată, proiectul Regulamentului oferă definiția categoriilor de active eligibile și divulgarea de informații complete privind activele depreciate și toate activitățile bancare, precum și indicatorii pentru evaluarea profilului de risc a entităților din sectorul financiar.

Cu titlu de noutate, proiectul Regulamentului prevede acordarea ajutorului de stat în cazul vânzării unei entități din sectorul financiar în cursul unei proceduri de lichidare ordonată.

Totodată, prevede abrogarea Regulamentului privind ajutorul de stat destinat să remedieze o perturbare gravă a economiei aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 12/2013.

Având în vedere că, elaborarea proiectului este prevăzută în Planul Național de Acțiuni pentru Aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2025–2029 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2023, Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței cu privire la aprobarea Regulamentului privind ajutoarele de stat în favoarea entităților din sectorul financiar, în temeiul art. 56 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, va intra în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, pentru a se asigura respectarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova față de Uniunea

Europeană asumate în baza Acordului de asociere RM – UE ratificat prin Legea nr. 112/2014.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare.

Opțiuni alternative nu au fost identificate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul Regulamentului prevede un efort administrativ și financiar pentru instituțiile statului responsabile de acordarea și implementarea ajutorului de stat pentru entitățile din sectorul financiar.

De asemenea, proiectul prevede verificarea și monitorizarea de către Consiliul Concurenței a respectării normelor de ajutor de stat din domeniu. Aceasta va implica costuri administrative și un efort de coordonare între instituțiile statului.

Impactul general asupra sectorului public este unul semnificativ din perspectiva resurselor umane și financiare implicate în acordarea și autorizarea ajutorului de stat entităților din sectorul financiar, dar care va depăși impactul pozitiv al asigurării compatibilității cu mediul concurenței normal.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Pentru Consiliul Concurenței la implementarea prezentului proiect nu sunt necesare cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat. Pentru furnizorii de ajutor de stat costurile ce urmează a fi suportate pentru implementarea proiectului vor fi în limita alocațiilor bugetare.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul Regulamentului va crea un cadru juridic normativ secundar clar, previzibil și uniform pentru autorizarea ajutoarelor de stat pentru entitățile din sectorul financiar aflate în circumstanțe imprevizibile sau excepționale în contextul unei eventuale crize financiare. Noul Regulament va genera efecte pozitive asupra sectorului privat, în special asupra entităților din domeniu care vor beneficia de ajutor

de stat în vederea restabilirii viabilității acestora pe termen lung.

4.4. Impactul social

Proiectul noului Regulament va avea impact social semnificativ, contribuind la menținerea viabilității entităților din sectorul financiar, precum și la menținerea și crearea locurilor de muncă.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

4.6.1 Impactul asupra concurenței.

Proiectul Regulamentului va avea un impact semnificativ asupra dezvoltării economiei, contribuind la susținerea entităților din sectorul financiar în contextul unei perturbări grave a economiei naționale și la creșterea competitivității în acord cu regulile ajutorului de stat.

Asfel, noul Regulament va asigura promovarea eficacității sporite a cheltuielilor publice printr-o contribuție îmbunătățită a ajutoarelor de stat la realizarea obiectivelor de interes comun și analizarea cu mai mare rigurozitate a efectului stimulat, limitarea ajutorului la minimum necesar și evitarea eventualelor efecte negative ale ajutoarelor asupra concurenței.

Alte impacturi și informații relevante nu au fost identificate și analizate.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Proiectul Regulamentului face parte din categoria actelor normative cu scop de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

Proiectul Regulamentului:

- transpune parțial (transpune pct.4-5, pct.7-28, pct.30-35, pct.37-49, Anexa) din

Comunicarea (2009/C 195/04) a Comisiei Europene din 19.08.2009 privind restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat, (nr. CELEX: 52009XC0819(03)), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 195 din 19.08.2009;

- transpune parțial (transpune pct.7-15, pct.19-25, pct.30-46, Anexa) din Comunicarea (2009/C 10/03) a Comisiei Europene din 15.01.2009 privind recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței, (nr. CELEX: 52009XC0115(01)), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 10, din 15.01.2009;

- transpune parțial (transpune pct.4-5, pct.15-46, pct.48-59, Anexa III, Anexa IV) din Comunicarea (2009/C 72/01) a Comisiei Europene din 26.03.2009 privind tratarea activelor depreciate în sectorul bancar comunitar, (nr.CELEX: 52009XC0326(01)), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 72 din 26.03.2009,

- transpune parțial (transpune pct.3, pct.12-16) din Comunicarea (2010/C 329/07) a Comisiei Europene din 07.12.2010 privind aplicarea, după 1 ianuarie 2011, a normelor privind ajutoarele de stat pentru sprijinirea măsurilor în favoarea băncilor în contextul crizei financiare,(nr.CELEX: 52010XC1207(04)), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 329 din 07.12.2010,

- transpune parțial (transpune pct.2-11, pct.15-23, pct.25-60, pct.62-88, pct.90-92, pct.95-96) din Comunicarea (2013/C 216/01) a Comisiei Europene din 30.07.2013 privind aplicarea, de la 1 august 2013, a normelor privind ajutoarele de stat pentru măsurile de sprijin în favoarea băncilor în contextul crizei financiare, (nr.CELEX: 52013XC0730(01)), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 216 din 30.07.2013.

În acest sens au fost elaborate Tabelele de concordanță pentru fiecare act normativ

UE transpus, conform art.35 Legea 100/2017 cu privire la actele normative, precum și a Hotărârii Guvernului nr.1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Consiliul Concurenței, în scopul respectării prevederilor art. 9 din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional și art. 20 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, la data de 29 mai 2025 a plasat pe pagina web oficială a autorității, la compartimentul „Transparența”, directoriul „Transparență decizională” anunțul cu privire la inițierea procesului de elaborare a proiectului Regulamentului privind ajutoarele de stat în favoarea entităților din sectorul financiar este Consiliul Concurenței, astfel încât orice persoană interesată să poată prezenta propuneri în acest sens.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul va fi supus consultărilor publice și remis spre avizare părților interesate: Ministerul Finanțelor, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Banca Națională a Moldovei, Comisia Națională a Pieței Financiare și Asociația Băncilor din Moldova.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul Regulamentului urmează a fi supus expertizei anticorupție de către autorul proiectului în conformitate cu prevederile art. 36 alin.(5) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, iar rezultatele acesteia vor fi incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

Proiectul Regulamentului urmează a fi remis la Centrul de Armonizare a Legislației pentru a fi supus expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene, în conformitate cu prevederile art. 35 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Conform art. 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul Regulamentului urmează a fi transmis, în procesul de avizare, către Ministerul

Justiției pentru a fi supus expertizei juridice.
8 . Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul este corelat cu prevederile actelor normative în vigoare, care se află în conexiune.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Nu se atestă.

Președinte

Alexei GHERȚESCU